

תנועת הקיבוץ הדתי

י"ט טבת, תשע"ב, 14.1.2012

גיליון מס' 292

פרשת שמות

בני בכורי

מאת הרב אחיה שלמה אמיתי, קיבוץ שדה אליהו

ואמרת אל פרעה כה אמר ה' בני בכרי ישראל: (שמות פרק ד, כב).

פסוק זה קשה מאד להבנה. הנתונים הנמצאים בפני מי שקרא את התורה עד עכשיו, אומרים בדיוק הפוך! ישראל הם "הבן הצעיר ביותר" של הקב"ה, שהרי על שבעים אומות, ביניהן מצרים, למדנו כבר בפרשת נח; בפרשת וירא למדנו על הולדות עמון ומואב; בפרשת חיי שרה שמענו על אומות בני ישמעאל ובני הפילגשים; בפרשת וישלח שמענו על אדום; ואילו על בני ישראל שמענו זה עתה, לאחר מות יעקב!

כיצד אפשר לטעון "בני בכורי ישראל"?

ר' עובדיה ספורנו התקשה בשאלה זו וענה "מה שהוא בכורי - ראשון לעבודתו". כלומר, שם הבכור שניתן לישראל הוא פרפראזה, המבטאת את ראשוניותו של עם ישראל בעבודת ה'. הסבר זה יוצר קושי ערכי - הרי לעתיד לבוא כולם יקראו בשם ה', אם כן מה יתרון יהיה לעם ישראל בכך שהיה ראשון?

לא אתרץ את הספורנו, אלא אציע מבט אחר: בתרבויות רבות וכמובן בתרבות היהודית, יש ערך מיוחד לבכור (עד חטא העגל הבכורות שימשו ככוהנים, הבכור נוטל פי שנים בירושה), מדוע? הרי אין לו חלק בכך שהוא נולד ראשון? הוא גם איננו בן להוריו יותר מאשר כל שאר אחיו.

כשנתבונן נמצא שלבכור יש איכות שאין לאף אחד אחר מאחיו. עד להיוולדו היו הוריו סתם שני בני אדם. עם היוולדו הם נכנסו למעמד חדש - הורים! הם מעתה אבא ואמא! אמנם הבן לא עשה זאת מרצונו, אך אף אחד לא יוכל לעולם לעשות זאת שוב! אף אחד גם לא יוכל לבטל מעמד זה, מעתה, לעולם הם יהיו הורים! מכאן שהערך שיש לבכור אינו נובע מעצמו אלא מהשינוי שהוא מחולל אצל הוריו.

אמר זאת כבר דוד המלך בתהלים: "הוא יקראני אבי אתה, א-לי וצור ישועתי: אף אני בכור אתנהו עליון למלכי ארץ"(פרק פט).

מבחינה זו הרי שאין בעולם בכור יותר מאשר עם ישראל - מי שלימד ומלמד את העולם שיש "אבינו שבשמים" הוא עם ישראל. זהו תפקידו בעולם. לכך נוצר! בעקבותיו ילכו עמים רבים אבל מי שנתן להם "אבא" הוא עם ישראל.

אמת תורתנו הקדושה – בני בכורי ישראל!

הרב אחיה שלמה אמיתי, רב קיבוץ שדה אליהו ר"מ בבית המדרש לתורה ועבודה בשדה אליהו וחבר בית הדין לממונות ליד המועצה הדתית גולן.

אפשר לקבל את דף פרשת השבוע של הקיבוץ הדתי בדואר אלקטרוני או לראות אותו באינטרנט באתר של תנועת הקיבוץ הדתי בכתובת: www.kdati.org.il/parashat/hashavua.htm

כדי לקבל את הדף כל שבוע בדואר אלקטרוני, יש לשלוח הודעה אל: webmaster@kdati.org.il ולרשום subscribe בשורת הנושא. כדי להפסיק, יש לכתוב unsubscribe בשורת הנושא.

תגובות למאמרים וכן הצעות לכתוב מאמרים, יש לשלוח אל: amudim@kdati.org.il

אתר האינטרנט של הקיבוץ הדתי: www.kdati.org.il

